

معاملات خیابانی ارز ممنوع شد؛ آغاز دور جدید جمع‌آوری دلان ارز

دور جدید جمع‌آوری دلان ارزی و ساماندهی خرید و فروش های خیابانی براساس مقررات جدید ابلاغی بانک مرکزی آغاز شد و از این پس دلان مجاز به انجام معاملات ارزی نیستند و به صراحت از این کار منع شده‌اند.



همشهری آنلاین: دور جدید جمع‌آوری دلان ارزی و ساماندهی خرید و فروش های خیابانی براساس مقررات جدید ابلاغی بانک مرکزی آغاز شد و از این پس دلان مجاز به انجام معاملات ارزی نیستند و به صراحت از این کار منع شده‌اند.

مهر نوشت: بانک مرکزی دور جدید ساماندهی بازار ارز با جمع‌آوری دلان و سفته‌بازان را پس از حدود 3 سال دوباره آغاز کرده است و مسئولان این بانک اعلام می‌کنند که این بار بانک مرکزی با جدیت و برنامه‌ریزی فاز جدید ساماندهی دلان ارزی را شروع می‌کند.

این موضوع اتفاقات و تصمیماتی که مجلس و بانک مرکزی برای ساماندهی دلان ارزی در دستور کار داشتند را تداعی می‌کند؛ با این تفاوت که افزایش قیمت ارز در آن زمان باعث اتخاذ چنین تصمیمی از سوی مسئولان شده بود.

تداعی اقدامات بانک مرکزی در سال‌های 90 و 91

در سال‌های 90 و 91 بانک مرکزی با همکاری نیروی انتظامی قصد داشت که بازار ارز را از دلان و سفته‌بازانی که در خیابان‌های منتهی به میدان فردوسی تا چهارراه استانبول اقدام به خرید و فروش ارز می‌کردند و باعث دستکاری نرخ‌ها می‌شدند، پاکسازی کند.

گرچه این اقدام با پشتیبانی مجلس تا حدودی پیش رفت و برای مدت زمانی کوتاه بانک مرکزی توسط با همکاری نیروی انتظامی بازار را از جولان دلان پاکسازی کند، اما این اقدام فقط برای مدت زمان کوتاهی بود و پس از آن دلان با حضور در خیابان‌های اطراف مرکز ارزفروشان تهران خرید و فروش را آغاز کردند و پس از مدتی نیز دوباره به کف بازار باز گشتند.

در آن زمان حتی در راستای مبارزه با دلان ارزی برای ساماندهی بازار ارز و جلوگیری از فعالیت دلان که به صورت غیرمجاز در کنار خیابان اقدام به فروش ارز می‌کردند، پلیس آگاهی تهران بزرگ در چند عملیات ضربتی در خیابان فردوسی، تعدادی از دلان ارزی فعال در این خیابان را دستگیر کرد.

طبق ماده 5 مصوبه هیئت وزیران، خرید و فروش ارز خارج از سیستم بانکی و یا صرافی‌های غیرمجاز بدون رعایت قوانین و مقررات مجاز نمی‌باشد و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی قاچاق کالا و ارز می‌باشد.

بازی با قیمت ارزها در خیابان از بین می‌رود

برخی از کارشناسان اقتصادی بر این باورند که با توجه به اینکه دلان به قیمت‌سازی و تعیین نرخ‌های صوری می‌پردازند، ساماندهی آنها می‌تواند نرخ‌های بازار را پاکسازی کند و دیگر نرخ‌گذاری‌های جدید و بازی را قیمت‌ها از بین خواهد رفت.

این بار هم بانک مرکزی اعلام کرده است که قصد دارد از طریق راه‌اندازی سامانه‌سن، دلان ارزی را از بازار پاکسازی کند و هرگونه خرید و فروش ارز را در خیابان‌ها و پاساژهای ارزی ممنوع نماید. بر این اساس است که این بانک چند روز پیش مقررات ناظر بر عملیات ارزی صرافی‌ها با توجه به بند (ج) ماده (۱۱) و بند (الف) ماده (۴۲) قانون پولی و بانکی کشور را ابلاغ کرد.

مسئولان این بانک می‌گویند که در اجرای چنین برنامه‌ای جدی و مصمم اقدام خواهند کرد و از این پس دلای ارزی از بین خواهد رفت و با ابلاغ مقررات جدید دیگر خرید و فروش ارز در خیابان و ملاء عام ممنوع خواهد بود.

دلان از معاملات ارزی منع شدند

غلامعلی کامیاب معاون ارزی بانک مرکزی با بیان اینکه، براساس مقررات جدید می توان با صرافی های غیرمجاز برخورد قانونی کرد، تاکید کرد: مطابق ضوابط ابلاغ شده دلان مجاز به انجام معاملات ارزی نیستند و به صراحت از این کار منع شده اند.

وی از اقدامات این بانک برای جلوگیری از معاملات فردایی خبر داد و گفت: با تدوین مقررات ناظر بر عملیات ارزی اقدامات جدید برای ساماندهی بازار ارز آغاز شده و از معاملات فردایی و غیرقانونی جلوگیری می شود.

معاون ارزی بانک مرکزی با بیان اینکه در برخی از معاملات در واقع تسویه ای انجام نمی شود و این معاملات به 'معاملات فردایی' معروف هستند، افزود: در قالب معاملات فردایی افراد محدودی با صدای بلند در بازار قیمت تعیین می کنند و در واقع نوعی دلالی غیرمجاز انجام می دهند.

معاملات صوری ارزی

وی افزود: همچنین افرادی نزدیک به زمان بسته شدن بازار و حتی بعد از این زمان با اقدامات خود نرخ ها را تحت تاثیر قرار می دهند، ضمن آنکه بسیاری از معاملات کنونی در بازار ارز صوری هستند که این معاملات به نوسانات ارزی و سوءاستفاده از این نوسانات دامن می زند.

کامیاب ادامه داد: بانک مرکزی برای جلوگیری از این مشکلات، اقدام به تدوین و ابلاغ مقررات ناظر بر عملیات ارزی صرافی ها کرد تا دخالت عوامل غیرمجاز در بازار ارز و نوسانات در این بازار کمتر شود.

معاون ارزی بانک مرکزی تصریح کرد: برهمن اساس این مقررات برای نخستین بار و با هدف ایجاد شفافیت در معاملات ارزی تدوین و با ثبت در تارنمای بانک مرکزی ابلاغ شد که براساس آن این قبیل معاملات منع و از دلالی های غیرقانونی جلوگیری می شود.

وی با بیان اینکه افرادی که مجوز ندارند نباید در سایت ها اقدام به اعلام نرخ های بازار کنند، گفت: تاکنون برای اعلام نرخ ارز در بازار فرآیند مشخصی وجود نداشت اما با مقررات جدید کانون صرافان باید هر ساعت نرخ متوسط موزون را اعلام کند تا این نرخ ملاک معاملات شود. برای این منظور شبکه سنا در صرافی های مجاز نصب شده که با آن صرافان میزان و نرخ معاملات انجام شده را دریافت می کنند.

معاون ارزی بانک مرکزی با تاکید بر اینکه، معاملات عمده بیش از 10 هزار دلار مبنای تعیین نرخ ارز است، گفت: این معاملات باید صرفا در ساعات کاری صرافی ها انجام شود. ابلاغیه این مقررات برای کانون صرافان ارسال و میان صرافی های مجاز نیز توزیع می شود.

وی با بیان اینکه بخش نظارتی بانک مرکزی بر حسن اجرای این مقررات نظارت می کند، گفت: این ابلاغیه به سایر دستگاه ها همانند دادستانی و نیروی انتظامی نیز ارسال شده است.

کامیاب افزود: کانون صرافان باید در چند روز آینده برای اعلام هر ساعت نرخ ارز و گزارش عملکرد واقعی بازار اقدام کند ضمن آنکه این کانون باید هر روز متوسط نرخ معاملات روز قبل را نیز اعلام کند.

گفتنی است: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران «مقررات ناظر بر عملیات ارزی صرافی ها» را با توجه به بند (ج) ماده (۱۱) و بند (الف) ماده (۴۲) قانون پولی و بانکی کشور، مصوب مورخ ۱۸ تیر ماه ۱۳۵۱ و همچنین ماده (۹۶) قانون برنامه پنجم توسعه را به شرح ذیل ابلاغ کرد:

مقررات ناظر بر عملیات ارزی صرافی ها

با توجه به بند (ج) ماده (۱۱) و بند (الف) ماده (۴۲) قانون پولی و بانکی کشور مصوب مورخ ۱۸ تیر ماه ۱۳۵۱ و همچنین ماده (۹۶) قانون برنامه پنجم توسعه، مقررات ناظر بر عملیات ارزی صرافی ها به شرح ذیل ابلاغ می گردد:

الف) تعاریف:

ماده (۱) در این مقررات عناوین ذیل در معانی مشروح مربوطه به کار می رود:

- ۱- معاملات نقدی: معاملاتی هستند که خریدار و فروشنده به محض انجام معامله، ارز و ریال مورد معامله را مبادله می‌نمایند.
- ۲- معاملات آتی و سلف: معاملاتی هستند که مبادله ارز و ریال به روز یا روزهای آینده محول می‌گردد.
- ۳- کانون صرافان ایران: تشکل حرفه‌ای متشکل از کلیه صرافی‌های دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی که به منظور ساماندهی بازار ارز و سکه و ایجاد هماهنگی در حوزه صرافی‌ها تأسیس گردیده است.
- ۴- روز کاری بانکی: روزی است که بانک‌ها برای ارائه خدمات بانکی باز هستند.
- ۵- معاملات جزئی: به معاملاتی گفته می‌شود که مبلغ ارزی آن حداکثر معادل ۱۰ هزار دلار باشد.
- ۶- معاملات عمده: به معاملاتی گفته می‌شود که مبلغ ارزی آن از معادل ۱۰ هزار دلار بیشتر باشد.
- ۷- سامانه سنا: سامانه‌ای است که صرافی‌ها موظف می‌باشند آمار و اطلاعات کلیه معاملات و خرید و فروش ارز خود را در آن ثبت نمایند.

ب) عوامل بازار:

- ماده (۲) صرافی‌های دارای مجوز فعالیت معتبر از بانک مرکزی، مجاز به اشتغال به معاملات ارزی هستند. این صرافی‌ها می‌توانند نسبت به خرید و فروش ارز برای خود و یا برای مشتریان خود اقدام نمایند.
- تبصره: انجام هر گونه عملیات صرافی در فضای اینترنتی و یا مجازی ممنوع می‌باشد.
- ماده (۳) بجز افراد موضوع ماده (۲) فوق، اشتغال به خرید و فروش ارز، مدیریت و تسویه معاملات به هر نحو ممنوع است.

پ) ساعات کاری:

ماده (۴) انجام معاملات عمده توسط صرافی‌ها صرفاً از ساعت ۱۰ الی ۱۸ روزهای کاری بانکی مجاز می‌باشد.

ت) اعلام نرخ ارز و الزام به انجام معامله:

- ماده (۵) صرافی‌ها در صورتی مجاز به خرید و فروش ارز می‌باشند که قبلاً نسبت به اعلام همزمان نرخ خرید و فروش ارز در محل استقرار صرافی و یا تارنمای صرافی اقدام نمایند.

ث) الزام به ثبت معاملات در سامانه سنا:

- ماده (۶) کلیه صرافی‌ها موظفند معاملات عمده را به صورت همزمان در سامانه سنا ثبت نمایند.
- ماده (۷) ثبت معاملات جزئی در سامانه سنا می‌تواند در پایان روز کاری انجام شود.

ج) اعلام متوسط نرخ خرید و متوسط نرخ فروش:

- ماده (۸) کانون صرافان مکلف است در محدوده زمانی مندرج در ماده (۴) این مقررات هر یک ساعت یکبار میانگین موزون نرخ خرید صرافی‌ها و میانگین موزون نرخ فروش صرافی‌ها را محاسبه و در تارنمای خود اعلام نماید. نرخ‌های اعلام شده میانگین موزون معاملات انجام شده در یک ساعت است و شامل معاملات کل روز نمی‌گردد.
- ماده (۹) آخرین نرخ محاسبه شده بشرح ماده (۸) فوق، نرخ پایانی (Closing Rate) روز کاری خواهد بود.
- ماده (۱۰) نرخ شروع بازار (Opening Rate) در روز کاری بعد، نرخ پایانی بازار در روز کاری قبل با دامنه تغییرات $\pm 0.2\%$ درصد خواهد بود.
- ماده (۱۱) کانون صرافان موظف است تا ساعت ۱۱ هر روز میانگین موزون نرخ ارز روزانه کل خریدها و میانگین موزون نرخ ارز کل فروش‌ها در روز کاری قبل را محاسبه و در تارنمای خود قرار دهد.

تبصره: اطلاعات مربوط به نوع ارز، نرخ ارز و حجم معاملات انجام شده، از طریق سامانه سنا در اختیار کانون صرافان قرار خواهد گرفت.

چ) تصفیه معاملات:

ماده (۱۲) معاملات جزئی:

- ۱- چنانچه ارز مورد معامله به صورت اسکناس باشد می‌بایست همزمان با انجام معامله، ارز و ریال بین طرفین مبادله و تصفیه نهایی شود.

۲- چنانچه ارز مورد معامله به صورت حواله باشد ریال مربوطه همزمان با انجام معامله پرداخت و انتقال ارز با توافق طرفین و در کوتاهترین زمان ممکن صورت خواهد گرفت.

همزمان با ابلاغ مقررات مذکور از کلیه دستگاه های ذیربط خواسته شده است، همکاریهای لازم را به منظور اجرای دقیق مفاد آن به عمل آورند.

ماده (۱۳) معاملات عمده:

۱- چنانچه ارز مورد معامله به صورت اسکناس باشد میبایست همزمان با انجام معامله و یا حداکثر ظرف همان روز، ارز و ریال بین طرفین مبادله و تصفیه نهایی شود.

۲- چنانچه ارز مورد معامله به صورت حواله باشد ریال مربوطه همزمان با انجام معامله پرداخت و انتقال ارز با توافق طرفین و در کوتاهترین زمان ممکن صورت خواهد گرفت.

ح) متفرقه:

ماده (۱۴) در مواردی که فروشندگان ارز اقدام به برگزاری مزایده نمایند، برنده مزایده ملزم به عرضه ارز خریداری شده به عموم متقاضیان است. انتقال ارز مذکور توسط برنده مزایده به صورت انحصاری به یک شخص حقیقی یا حقوقی موکول به ارائه اسناد مثبت دال بر واردات کالا و خدمات توسط خریدار می باشد. مسؤلیت احراز صحت مدارک مذکور بر عهده برنده مزایده است.

ماده (۱۵) انجام معاملات آتی و سلف ارز فقط بر اساس دستورالعمل مصوب بانک مرکزی مجاز خواهد بود.

ماده (۱۶) هر گونه اعلام نرخ خرید و فروش ارز توسط اشخاص حقیقی و حقوقی غیر از صرافیهای موضوع این مقررات ممنوع است.

ماده (۱۷) متخلفین از این مقررات به استناد قانون پولی و بانکی کشور، قانون تنظیم بازار غیر متشکل پولی و قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز تحت تعقیب قرار خواهند گرفت.

همزمان با ابلاغ مقررات مذکور از کلیه دستگاه های ذیربط خواسته شده است همکاری های لازم را به منظور اجرای دقیق مفاد آن بعمل آورند.